

Ruskon kunta

Yhtenäiskouluko Ruskolle?

Perusopetuksen palveluverkkoselvitys

Mika Rantanen, johtava rehtori
30.9.2020

SISÄLLYSLUETTELO

1	Lähtökohdat.....	2
1.	Valtuustoaloite, kunnanvaltuusto 25.5.2020:	2
2.	Kunnanhallituksen päätös 10.8.2020	2
2	Ruskon perusopetuksen toteuttaminen.....	4
1.	Koulut	4
2.	Oppilaaksi ottaminen	5
3.	Koulujen talous	6
4.	Varhaiskasvatus ja perusopetus	7
5.	Perhekeskus lapsen ja perheen tukena	7
3	Lähtökohtien näkymiä	10
1.	Väestön kasvu.....	10
2.	Oppilasmääräkehitys	13
4	Yhtenäiskoulujärjestelmä yleisesti	16
5	Näkökulmia ja arviointia yhtenäiskoulujärjestelmästä	18
1.	Yhtenäisen peruskoulun hallinnolliset edut ja haasteet	18
1.1.	Hallinnolliset yksiköt.....	18
1.2.	Koulukiinteistöt.....	19
2.	Yhtenäinen peruskoulu ja toimintakulttuuri	19
2.1	Toimintakulttuuri.....	19
2.2.	Rehtorit.....	20
2.3.	Oppilaat	20
3.	Yhteiset opettajat ja kouluarjen käytännön mahdollisuudet	20
4.	Eri-ikäisten oppilaiden yhteistyö yhtenäiskoulussa.....	21
5.	Yhtenäinen perusopetus ja opetussuunnitelma	22
6	Toimenpide-esityksiä.....	22
1	Yhtenäiskoulun perustaminen keskustan kolmesta koulusta	22
2.	Merttelän koulun tulevaisuus.....	24
3.	Laukolan koulu.....	24
4.	Perhekeskus.....	25

LIITTEET:

SWOT-analyysi Ruskon perusopetuksesta 2020

Rehtorien selvitykset Ruskon koulutiloista

1 LÄHTÖKOHDAT

1. VALTUUSTOALOITE, KUNNANVALTUUSTO 25.5.2020:

"Me allekirjoittaneet Kokoomuksen Ruskon valtuustoryhmän jäsenet ehdotamme, että kunta laatii selvityksen siitä, mitä hyötyä ja mahdollista haittaa olisi samassa pihapiirissä toimivien Maunun koulun ja Kirkonkylän koulun yhdistämisestä yhdeksi yhtenäiskouluksi, jossa opetetaan perusopetuksen luokkia 1.-9.

Siirtyminen alakoulusta yläkouluun tapahtuu keskellä teini-iän myllerrystä ja voi olla pelottava muutos nuoren elämässä. Yhtenäiskoulun hyötyinä olisi tämän siirtymävaiheen helpottuminen ja kouluasteiden välisten "raja-aitojen" madaltaminen. Yhtenäiskoulu synnyttäisi yhteisen koulupolun Ruskon keskustan koulujen oppilaille koko perusopetuksen ajaksi. Yhtenäiskoulun henkilökunta ja koulutilat muodostaisivat yhden kokonaisuuden, jota johtaisi yksi rehtori apunaan virka-apulaisrehtori. Tällöin myös mahdollisuudet henkilöstön ja tilojen tehokkaaseen yhteiskäyttöön paranisivat. Tilojen osalta tämä tulee välttämättömäksi jo Maunun koulun laajennuksen ja peruskorjauksen aikana.

Joitakin vuosia sitten Kauko Tuomisen jäädessä eläkkeelle kunnanvaltuusto päätti johtavan rehtorin nimikkeen käyttöönotosta. Samassa yhteydessä valtuusto keskusteli myös yhtenäiskoulujärjestelmään siirtymisestä. Silloin asian selvittäminen sai kannatusta eri ryhmistä, mutta jostain syystä selvitys jäi silloin tekemättä. Valtuuston keskustelusta kertova Turun Tienoon artikkeli on tämän aloitteen liitteenä. Nyt tämä selvitys olisi edelleen ajankohtainen.

Ruskolla 25.5.2020"

2. KUNNANHALLITUKSEN PÄÄTÖS 10.8.2020:

"§ 138 Eräiden koulujen yhdistämiselvityksen tekeminen

RUSDno-2020-354

Valmistelija Ismo Airinen, Talous- ja hallintojohtaja, ismo.airinen@rusko.fi

Perustelut

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 15.6.2020 § 129 mm., että "Kokoomuksen Ruskon valtuustoryhmän aloite koskien Maunun koulun ja Kirkonkylän koulun yhdistämiselvityksen tekemistä valmistellaan talous- ja hallintojohtajan toimesta siten, että kunnanhallituksen 10.8.2020 pidettävään kokoukseen tuodaan esitys selvityksen tekemiseen tarvittavista resursseista (omat/ulkopuoliset) ja aikataulusta ottaen huomioon talousarvion 2021 valmistelu. Selvitykseen tulee ottaa mukaan lapsivaikutusten arviointi."

Talous- ja hallintojohtaja on yhteistyössä johtavan rehtorin, Maunun koulun rehtorin sekä hyvinvointijohtajan kanssa arvioinut koulujen yhdistämiselvityksen vaihtoehtoja. Selvityksen aikataulu ja sen vaatimat resurssit riippuvat siitä, kuinka laaja selvitys tullaan tekemään. Vaihtoehtoina voidaan nähdä:

1. Maunun ja Kirkonkylän/Hiidenvainion koulujen yhdistäminen

Selvitys koskisi tällöin lähinnä hallinnon organisointia ja opettajien tuntiresurssien jakamista koulujen välillä. Selvitys voitaisiin tehdä syksyn aikana omana työnä kuullen kuitenkin ulkopuolisia asiantuntijoita. Yhdistäminen otettaisiin huomioon vuoden 2021-23 taloussuunnitelman laadinnassa ja toteutettaisiin lukuvuoden 2022-23 alkuun mennessä. Selvityksen teko ei vaadi erillistä määrärahavarausta.

2. Maunun ja Kirkonkylän/Hiidenvainion koulujen yhdistäminen ottaen mukaan Merttelän koulu

Selvitys koskisi tällöin hallinnon organisoinnin ja opettajien resurssijaon lisäksi tilojen järkipärisen käytön arvioinnin pitkällä aikavälillä. Selvityksessä tulisi ottaa huomioon lasten määrän kehitys tulevina vuosina Ruskon kunnan osassa ja pienalueittain. Vaatii enemmän aikaa ja resursseja ja todennäköisesti ulkopuolisen selvittäjän. Tehtävissä vuoden 2021 aikana ja toteutettavissa lukuvuoden 2023-24 alkuun mennessä. Selvitysmääräraha vuoden 2021 talousarvioon.

3. Palveluverkkoselvitys koko kunnan kouluverkon osalta

Selvityksessä tarkasteltaisiin em. koulujen lisäksi myös Laukolan koulun tilannetta tulevina vuosina. Selvitys sisältäisi tarkan arvion lasten määrän kehityksestä koko kunnan alueella ja arvion siitä, olisiko yhtenäiskoulumalli toteutettavissa koko kunnassa. Tähän selvitykseen olisi perusteltua kytkeä laajempi näkökulma yhtenäiskouluajatteluun ja ottaa huomioon sekä valtakunnalliset että maakunnalliset kehittämissuunnitelmat, joissa painotetaan sivistyspalvelujen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteentoimivuutta paitsi palvelujen myös toimitilojen osalta. Siten yhtenäiskoulutarkastelu voisi sisältää kouluverkon lisäksi arvion mahdollisuudesta toteuttaa perhekeskusmallin mukainen kokonaisuus Ruskolla. Tämä selvitys sisältäisi myös lapsivaikutusten arvioinnin. Selvitys tehtäisiin vuoden 2021 aikana ja siinä käytettäisiin hyväksi ulkopuolista tahoa. Määrärahan tarve on arviolta 4000 euroa ja se varattaisiin vuoden 2021 talousarvioon.

Ehdotus

Esittelijä Kari Lehtinen, Kunnanjohtaja, kari.lehtinen@rusko.fi

Kunnanhallitus päättää, millä laajuudella Kokoomuksen Ruskon valtuustoryhmän aloitetta koskien Maunun koulun ja Kirkonkylän koulun yhdistämiselvitystä ryhdytään toteuttamaan.

Päätös

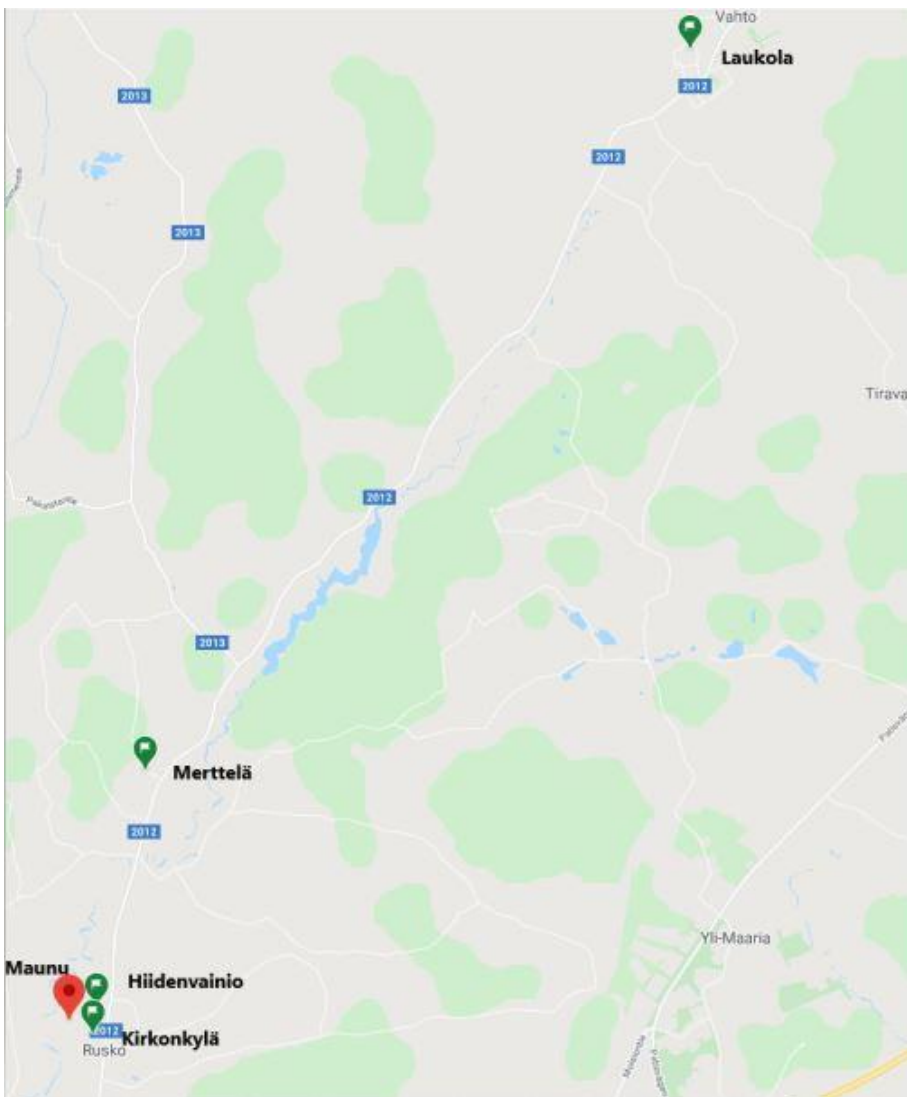
Kunnanhallitus päätti, että palveluverkkoselvitys tehdään koko kunnan kouluverkon osalta (vaihtoehto 3). Selvityksen teko käynnistetään heti siten, että kunnanhallituksen seuraavaan kokoukseen tuodaan esitys selvityksen tekijästä ja kustannuksista.”

2 RUSKON PERUSOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

1. KOULUT

Ruskon perusopetusta antavat koulut, oppilasmäärät lukuvuonna 2020- 21:

- Hiidenvainion koulu (luokat 1–2): 119 opp.
 - Kirkonkylän koulu (luokat 3–6): 195 opp.
 - Laukolan koulu (luokat 1–6): 176 opp.
 - Merttelän koulu (luokat 1–6): 63 opp.
 - Maunun koulu (luokat 7–9): 238 opp.
- yht. 791 opp.

Ruskon kunnassa kouluilla ei ole oppilasalueita. Kaikki koululaiset ovat perusopetuksen oppilaita, joille opetuksen järjestäjä (kunta) perusopetuslain 6 §:n mukaisesti määrää lähikoulun. Tämä lähikoulu voi olla muukin koulu kuin etäisyydeltään lapsen kotia lähinnä oleva koulu. Ruskolla asuinpaikka ei siis suoraan määrittele, onko ensimmäisen luokan oppilaan koulu Hiidenvainio, Merttelä vai Laukola, koska koulupiirejä ei ole. Hiidenvainio, Kirkonkylä ja Maunun koulu ovat kaikki samalla alueella Ruskon

keskustassa. Siitä on matkaa Merttelän kouluun noin 2 km ja Laukolan kouluun noin 10 km.

Ruskon koulujen henkilöstömäärät lv. 2020-21:

Koulu	rehtori	yleis- opetuksen opettajat	erityis- opettajat	koulun- käynnin- ohjaajat *)	oppilashuolto
Hiidenvainio / Kirkonkylä	1	15	4	5	perusopetuksessa 1 koulupsykologi ja 1 koulukuraattori
Laukola	1, on myös johtava rehtori	8	3	4	
Merttelä	1 (= luokanopet.)	2	0,4	1	
Maunu	1	27	3	1	

*) ohjaajien henkilömäärä on suurempi kuin htv (henkilötyövuosi)

Koulujen kunto:

Maunun koulun peruskorjaus ja laajennus tehdään vuosina 2021-2022, kustannusarvio on noin 4 M€. Kirkonkylän kouluun on kaavailtu peruskorjausta vuodelle 2025.

Hiidenvainion, Merttelän ja Laukolan koulujen kunto ja tilojen riittävyys ovat tällä hetkellä vähintään tyydyttävät eikä nyt ole tarvetta peruskorjauksille tai laajennuksille.

2. OPPILAAKSI OTTAMINEN

Perusopetuslaki 6§:

”6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. (13.7.2018/542)

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa. (13.7.2018/542)”

Merttelän koulun oppilasmäärää tarkasteltaessa tulee huomioida Ruskon Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan kaksi päätöstä vuodelta 2019.

Päätös 2.10.2019 § 115 määrittää Merttelän koulun kolmiopettajaiseksi kouluksi:

”Lukuvuonna 2020–2021 Merttelä jatkaa kolmeopettajaisena ja kouluun muodostetaan vastaavan kokoinen ensimmäinen luokka kuin muissa Ruskon kunnan kouluissa,

laajentamalla Merttelän ”lähikoulupiiriä”. Lisäksi Merttelään tulee 2.-4. yhdysluokka sekä 5.-6. yhdysluokka. Hiidenvainion kouluun tulee kaksi ensimmäistä luokkaa”.

Päätös 20.11.2019 § 126 määrittää 1. luokkien sijoittumisesta Merttelän ja Hiidenvainion kouluihin:

”Lautakunta hyväksyy johtavan rehtorin suunnitelman lukuvuosille 2020-2025 koskien 1. luokkalaisten koulupaikan määräytymistä ja tulevien lukuvuosien oppilassijoittelua Ruskon kouluissa. Lautakunta merkitsee myös tiedoksi sen, että Merttelän koulun jo olemassa olevia luokkatiloja hyödynnetään tulevina lukuvuosina siten, että koulussa aloittaa oma 1.luokka joka vuosi.”

Edellä mainittua päätöstä on asian käsittelyn valmistelussa perusteltu:

”Ruskon opetus- ja varhaiskasvatyslautakunta päätti kokouksessaan 2.10.2019, että lapsen koulupaikan määräytymisessä huomioidaan jatkossa kunnan jo olemassa olevat koulutilat mahdollisimman tehokkaasti.

Tarkoituksena on, että kunnassa aloittavat 1.luokat ovat melkolailla samankokoiset ja että Merttelässäkin aloittaa jatkossa oma 1.luokka.

Osa Hiidenvainion tulevista 1.luokkalaisista aloittaa koulutyönsä Hiidenvainion koulun sijasta Merttelän koulussa.

Ensisijaisesti oppilaille tarjotaan mahdollisuutta luontoliikuntapainotteiseen koulun aloitukseen ja toissijaisesti tarkastellaan oppilaan kodin ja koulun välisen matkan pituutta. Tällä ratkaisumallilla hyödynnetään Merttelän jo olemassa olevia tiloja ja samalla Hiidenvainion ja Kirkonkylän tilanahtauteen saadaan helpotusta.”

Merttelän koulun ikäluokkien koko luokilla 2-6 (ilman siirrettyjä oppilaita) on 8,8 oppilasta eli ilman siirrettyjä oppilaita koulun oppilasmäärä olisi noin 50-55.

Opetus- ja varhaiskasvatyslautakunnan koulukuljetusta koskeva päätös 12.5.2020 § 55 johtuen oppilaiden sijoittamisesta Merttelään:

”Hiidenvainion koulun ja Merttelän koulun välillä järjestettävä koulukuljetus koskee niitä oppilaita, jotka on siirretty opetuksen järjestäjän päätöksellä Merttelän kouluun Maunun koulun peruskorjauksen ja laajennusosan rakentamisvaiheen ajaksi.

Tämä kuljetusetu koskee myös niitä v. 2019 koulutyönsä Merttelän koulun luonto- ja liikuntapainotteisella luokalla aloittaneita oppilaita, jotka nousevat koulukuljetukseen Hiidenvainion koulun kuljetuspaikalla.

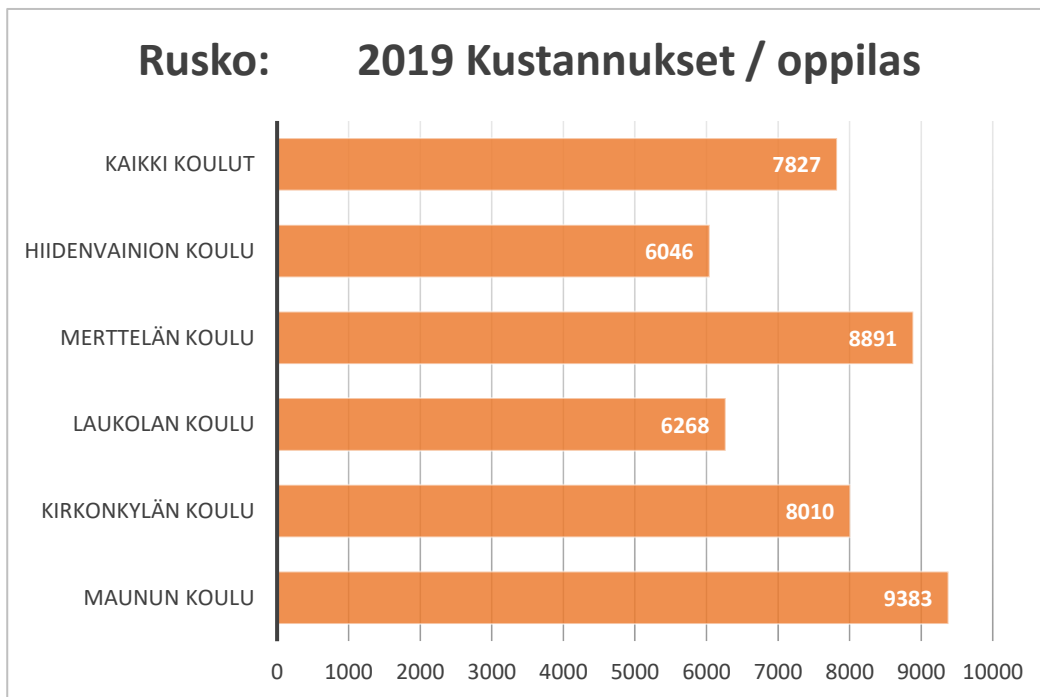
Tämä kuljetusetu sisällytetään myös Ruskon kunnan koulukuljetusperusteisiin lukuvuodeksi kerrallaan.”

Hiidenvainion kouluun mahtuu noin 120 ja Kirkonkylän kouluun noin 200 oppilasta.

3. KOULUJEN TALOUS

Suurin osa koulujen kustannuksista muodostuu henkilöstömenoista. Koska oppilaan tuntimäärät vaihtelevat melkoisesti perusopetuksen sisällä, 1. luokasta 9. luokkaan tuntimäärä kasvaa 50%, ei Ruskon koulujen oppilaskohtaisia menoja voi verrata keskenään merkityksellisesti, sillä ei ole keskenään vertailukelpoisia kouluja.

Tilastokeskuksen mukaan perusopetuksen käyttömenot oppilasta kohden koko Suomessa olivat 8746 € vuonna 2018.

4. VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS

Varhaiskasvatusta Ruskolla antavat kunnalliset Hiidenvainion, Karhukallion, Laukolan, Satumetsän ja Jokikummun päiväkodit sekä yksityinen päiväkotiki Apila. Esiopetusryhmiä on Hiidenvainiossa, Laukolassa sekä Apilassa.

Hiidenvainion päiväkotiki sijaitsee Ruskon keskustan alueella samassa rakennuksessa Hiidenvainion koulun kanssa. Päiväkotiki tarjoaa esiopetusta 6- vuotiaille lapsille kolmessa ryhmässä. Vuoropäiväkodin esiopetusikäiset lapset kuljetetaan esiopetukseen Hiidenvainion esiopetuksesta Satumetsän päiväkotikiin. Koulun tilat kuten liikuntasali, ruokasali ja piha tulevat siis tutuksi lapsille varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen aikana. Laukolan päiväkotiki sijaitsee alakoulun yhteydessä Vahdon taajama-alueella. Laukolan päiväkodissa tarjotaan varhaiskasvatusta 1-6 vuotiaille ja esiopetusta 6-vuotiaille lapsille kahdessa ryhmässä. Laukolan koulun läheisyys mahdollistaa tilojen monipuolisen käytön sekä päivittäisen yhteistyön koulun kanssa.

5. PERHEKESKUS LAPSEN JA PERHEEN TUKENA

Perhekeskus on palvelujen kokonaisuus, joka sisältää lapsille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä edistävät, kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen ja hoidon palvelut. Se sovittaa yhteen kuntien ja kuntayhtymien sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluita ja toimintaa. Perhekeskus edistää ja varmistaa lasten ja perheiden hyvinvointia. Tehtävät ovat toimijoiden yhteisiä mutta painottuvat eri palveluissa ja

ammattilaisilla eri tavoin.

Perhekeskus verkostoi ja sovittaa yhteen lapsiperheiden palveluja seuraavasti:

- lapsiperheiden sosiaali- ja terveystalvelut
- järjestöjen ja seurakuntien toiminta ja talvelut
- kohtaamispaikka
- varhaiskasvatustalvelut
- kuntien terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta
- opiskeluhuolto ja nuorten talvelut
- erityisen ja vaativan tason talvelut
- sähköiset talvelut.

”Perhekeskus

- Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia
- Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa
- Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta
- Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen
- Ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden
- Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa
- Kohtaamispaikka mahdollistaa vertaistuen ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.”

https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/perustalvelut/perhekeskus/mita_perhekeskus_tekee

Perhekeskus ei välttämättä kuitenkaan ole fyysinen rakennus vaan se on enemmänkin toimintatapa. Tavoitteena on edistää lapsen ja perheen hyvinvointia.

Varhaiskasvatus ja koulu ovat paikkoja, jotka ovat tuttuja paikkoja lapselle ja perheelle.

Niinpä on luontevaa että näistä lasten ”työpaikoista” löytyy myös tarvittavaa tukea lapselle ja perheelle. On asiakaslähtöistä, että talvelu on mahdollisimman helposti saavutettavissa esim. koulurakennuksesta; ei siis niin että auttavaa henkilöä joudutaan hakemaan jostain etäisestä virastosta.

Koulu ja päiväkotit ovat tuttuja ympäristöjä myös huoltajille, heidän on helppo asioida näissä rakennuksissa. Hyvänä esimerkkinä ovat kouluterveydenhoitajat, koulupsykologit ja -kuraattorit. Heidät on perinteisesti tavoittanut helposti koulusta, ei terveystalveluksesta. Helppo tavoitettavuus on tärkeää lasten lisäksi koulun ja päiväkodin henkilökunnalle. Perheiden ja lasten kanssa työskentelevät kohtaavat toisensa ja näin kehittävät omaa osaamistaan. Kohtaamispaikkojen luominen onkin yksi THL:n perhekeskusten kehittämistyön kansallisista kriteereistä.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos THL kuvaa perhekeskuksen palveluverkostoa kuvana:

Se, että ruskolaiset perheet ja lapset joutuvat hakemaan palvelunsa Raisiosta, ei ole asiakaslähtöinen toimintatapa parhaalla mahdollisella tavalla. Linja-autolla matkustaminen voi olla monelle ainoa vaihtoehto ja se ei kuitenkaan ole huoltajalle lapsineen paras mahdollinen tapa hakea apua. Apua haettaessa ei toimintakykykään ole paras mahdollinen.

Kun lapsen käytös on ei-toivottavaa, esim. luvattomat poissaolot, päihteiden käyttö, viiltely, kiusaaminen, huonontunut koulumenestys,..., ei opettaja yksin pysty auttamaan lasta ja perhettä. Tällöin ammattilaisten yhteistyöllä voidaan parhaiten auttaa lasta ja perhettä. Mitä varhemmin päästään auttamaan, sitä helpommin ei-toivottavaa käytöstä voidaan korjata. Hyvän ammatillisen yhteistyön edellytyksiä ovat mm seuraavat asiat:

- työntekijät tuntevat toisensa ja toisensa tehtävänkuvan,
- työntekijöiden fyysinen läheisyys,
- asiakaslähtöisyys ja
- myönteinen asenne yhteistyöhön.

Kaarinan kaupunki on kehittänyt perhekeskuksen toimintatapaa jo vuosia: ”Perhekeskus tarjoaa tukea arjen haasteisiin. Saat neuvontaa, tukea ja apua joustavasti ja mahdollisimman nopeasti. Arjen kuormittavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi perheenjäsenen sairaus, uupumus, vanhempien parisuhdepulmat, avioero, lasten kasvatukseen liittyvät kysymykset tai muu haastava elämäntilanne. Kartoitamme kanssasi perheesi tilanteen ja pyrimme löytämään sopivan palvelun tarjoajan ja avun. Tuki voi olla esim. lapsiperheiden kotipalvelua, perheohjausta ja -neuvontaa, lastenvalvojan palveluja tai muuta sosiaali- ja terveysterveystoimintaa.”

www.kaarina.fi

Kun kunnassa pohditaan koulu- ja päiväkotirakennusten rakentamista ja/tai remonttia, tulee pohtia voidaanko investoinnissa osoittaa tiloja perhekeskuksen toiminnalle. Tärkeintä on kuitenkin juurruttaa lasten ja nuorten kanssa töitä tekevien keskuuteen yhteinen näkemys lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisestä yhteistyössä. Asiakaskeskeinen asenne työhön on oleellista.

3 LÄHITULEVAISUUDEN NÄKYMÄÄ

1. VÄESTÖN KASVU

Ruskon kunnan asukasmäärän kehitys on positiivinen ja perustuu syntyvyyden enemmyyteen. Sen sijaan viime vuodet ovat olleet muuttotappiovuosia.

	2016	2017	2018	2019
syntynyt	86	80	70	82
kuollut	40	37	36	37
syntyvyyden enemmitys	46	43	34	45
kuntaan muuttanut	225	316	276	295
kunnasta muuttanut	254	298	337	299
muuttovoitto	-29	18	-61	-4

(Lähteet Facta-järjestelmä/ Ruskon kunta)

Alle kouluikäisten ja kouluikäisten osuus kunnan väestöstä on pysynyt melko vakiintuneena viime vuosina. Ikäryhmä 7-14 -vuotiaat kattaa perusopetuksen luokat 1-8 eli 9. luokka puuttuu.

Ikäryhmät	2016	%-osuus	2017	%-osuus	2018	%-osuus	2019	%-osuus
0-6 -vuotiaita	551	9,0	580	9,3	561	9,0	563	8,9
7-14 - vuotiaita	654	10,7	664	10,6	672	10,8	683	10,8
15-24 -vuotiaita	658	10,7	632	10,1	594	9,5	597	9,4
25-49 -vuotiaita	1 952	31,8	1 982	31,6	1 968	31,5	1 984	31,4
50-64 -vuotiaita	1 240	20,2	1 258	20,1	1 278	20,4	1 290	20,4
65-74 - vuotiaita	651	10,6	710	11,3	726	11,6	735	11,6
yli 75 -vuotiaita	431	7,0	437	7,0	452	7,2	475	7,5
Yhteensä	6 137	100	6 263	100	6 251	100	6 327	100

(Lähde: Ruskon kunnan tilinpäätös 2019)

Vuoteen 2040 mennessä Tilastokeskuksen arvion mukaan asukasluku kasvaa noin 300 asukkaalla.

Vuoteen 2040 mennessä 0-6-vuotiaiden ikäluokan keskiarvomäärä laskee noin yhdeksällä lapsella.

Rusko		ikäluokat vihreä >80; punainen<75							
vuosi	ikä	0	1	2	3	4	5	6	keskiarvo
2019		61	53	77	83	81	92	98	77,9
2020		61	64	57	79	90	83	96	75,7
2021		61	64	67	61	85	90	88	73,7
2022		61	63	68	71	66	87	93	72,7
2023		61	63	68	69	76	69	90	70,9
2024		60	64	67	70	76	77	72	69,4
2025		60	64	67	70	76	76	81	70,6
2026		60	64	67	70	74	78	79	70,3
2027		60	63	67	69	76	77	80	70,3
2028		60	63	66	70	76	76	79	70,0
2029		60	62	67	70	74	77	80	70,0
2030		60	62	66	69	75	77	79	69,7
2031		59	62	66	70	74	76	79	69,4
2032		59	62	66	68	74	77	78	69,1
2033		59	62	66	68	74	76	79	69,1
2034		59	62	65	69	74	74	79	68,9
2035		59	62	65	69	72	76	78	68,7
2036		59	62	65	69	72	76	77	68,6
2037		59	62	65	69	72	76	77	68,6
2038		59	62	65	69	72	76	77	68,6
2039		59	62	65	69	72	75	78	68,6
2040		59	62	65	69	72	75	78	68,6

Kouluikäisten (7-15 v.) lasten ikäluokan keskiarvomäärä vähenee vuoteen 2040 kahdeksalla oppilaalla.

peruskouluikäiset (7-15 v.), vihreällä ikäluokat > 80; punainen<75										
	ikä									
	7	8	9	10	11	12	13	14	15	keskiarvo
2019	100	98	81	82	88	86	70	76	91	85,8
2020	99	99	97	81	84	87	86	70	77	86,7
2021	96	99	99	97	81	84	87	85	70	88,7
2022	88	96	98	99	97	81	84	86	85	90,4
2023	93	89	95	98	99	96	82	82	88	91,3
2024	90	94	88	94	99	98	95	82	83	91,4
2025	73	89	92	88	96	98	97	95	83	90,1
2026	81	73	89	92	89	95	97	96	96	89,8
2027	80	81	72	89	92	88	95	95	97	87,7
2028	81	80	81	71	89	93	87	94	96	85,8
2029	80	80	80	79	72	89	91	87	95	83,7
2030	80	80	80	80	79	72	89	90	87	81,9
2031	80	80	80	80	79	79	73	87	91	81,0
2032	81	79	80	80	79	79	79	71	88	79,6
2033	79	80	79	79	79	80	79	78	72	78,3
2034	80	79	79	78	80	80	78	78	79	79,0
2035	79	79	79	79	79	80	78	77	79	78,8
2036	79	79	78	80	78	79	78	78	78	78,6
2037	78	79	79	78	78	79	78	78	78	78,3
2038	78	78	78	78	79	79	77	78	78	78,1
2039	78	78	78	77	79	78	77	78	78	77,9
2040	77	78	77	78	78	78	77	78	78	77,7

(Lähde: Tilastokeskus)

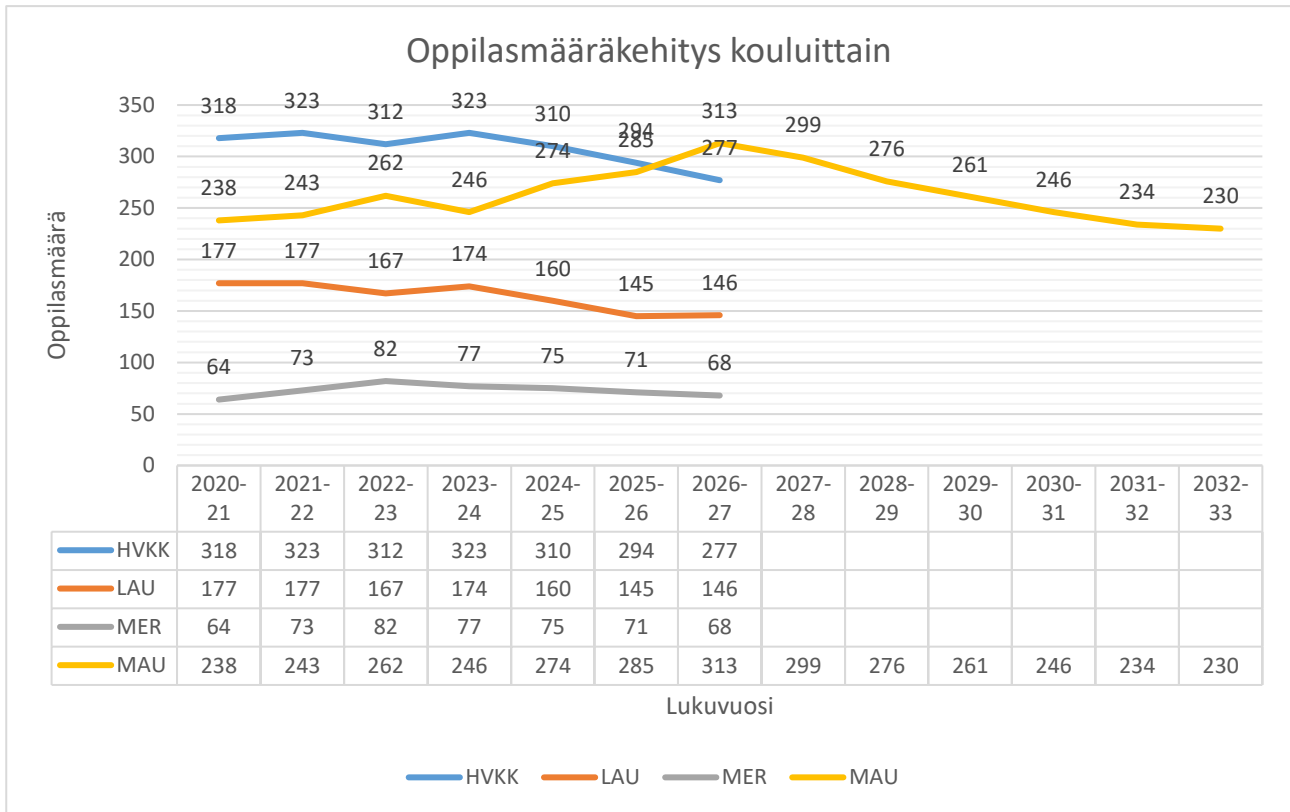
2. OPPILASMÄÄRÄKEHITYS

Muutokset ikäluokittain eri kouluissa 14.9.2020:

OPPILASMÄÄRÄT KOULUITTAIN 2020 - 2025																						14.9.2020								
LV	1.				2.				3.				4.				5.				6.				1.-6.	7.lk	8.lk	9.lk	7.-9.	1.-9.
	HV	KK	LAU	MER	yht.	HV	KK	LAU	MER	yht.	HV	KK	LAU	MER	yht.	HV	KK	LAU	MER	yht.	HV	KK	LAU	MER	yht.					
2020-21	56	25	20	101	65	27	11	103	62	42	5	109	43	23	7	73	53	29	10	92	39	31	11	81	559	89	73	76	238	797
2021-22	50	25	20	95	56	25	20	101	59	33	11	103	62	42	5	109	43	23	7	73	53	29	10	92	573	81	89	73	243	816
2022-23	42	19	19	80	50	25	20	95	56	25	20	101	59	33	11	103	62	42	5	109	43	23	7	73	561	92	81	89	262	823
2023-24	43	25	18	86	42	19	19	80	45	30	20	95	56	25	20	101	70	33	0	103	67	42	0	109	574	73	92	81	246	820
2024-25	38	24	18	80	43	25	18	86	38	23	19	80	45	30	20	95	76	25	0	101	70	33	0	103	545	109	73	92	274	819
2025-26	34	18	16	68	38	24	18	80	43	25	18	86	38	23	19	80	65	30	0	95	76	25	0	101	510	103	109	73	285	795
2026-27	40	26	16	82	34	18	16	68	38	24	18	80	43	25	18	86	57	23	0	80	65	30	0	95	491	101	103	109	313	804
27-28				0	40	26	16	82	34	18	16	68	38	24	18	80	61	25	0	86	57	23	0	80		95	101	103	299	
28-29				0				0	40	26	16	82	34	18	16	68	56	24	0	80	61	25	0	86		80	95	101	276	
29-30				0				0				0	40	26	16	82	50	18		68	56	24	0	80		86	80	95	261	
30-31				0				0				0				0	56	26		82	50	18		68		80	86	80	246	
31-32				0				0				0				0				0	56	26		82		68	80	86	234	
32-33				0				0				0				0				0				0		82	68	80	230	
33-34																											82	68		
34-35																											82			

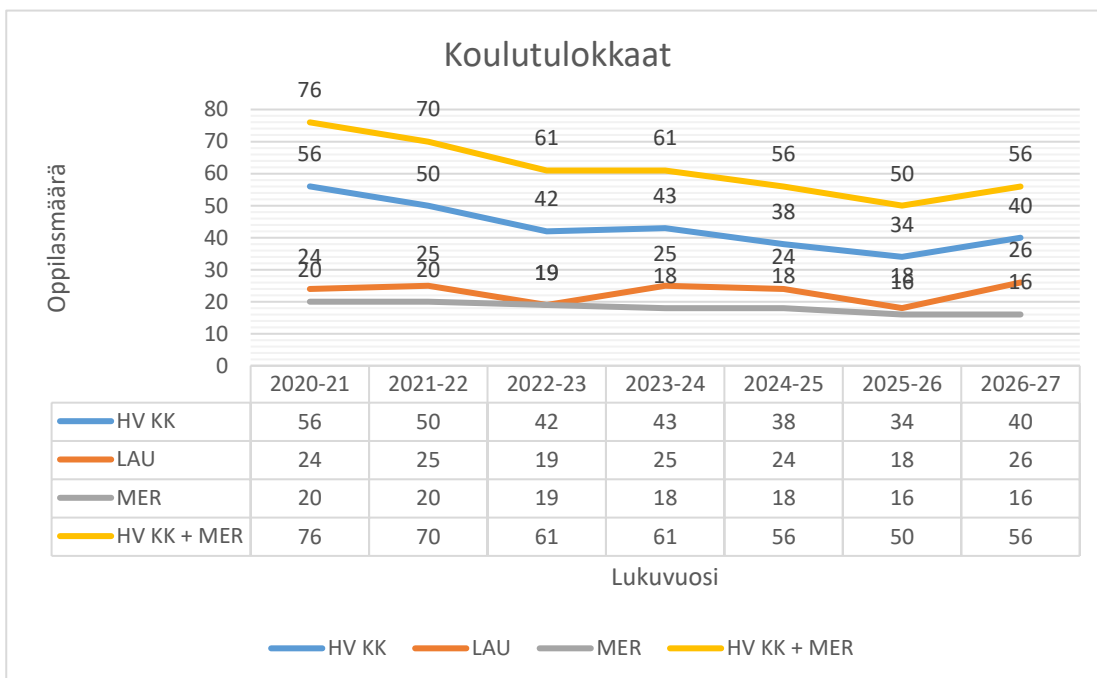
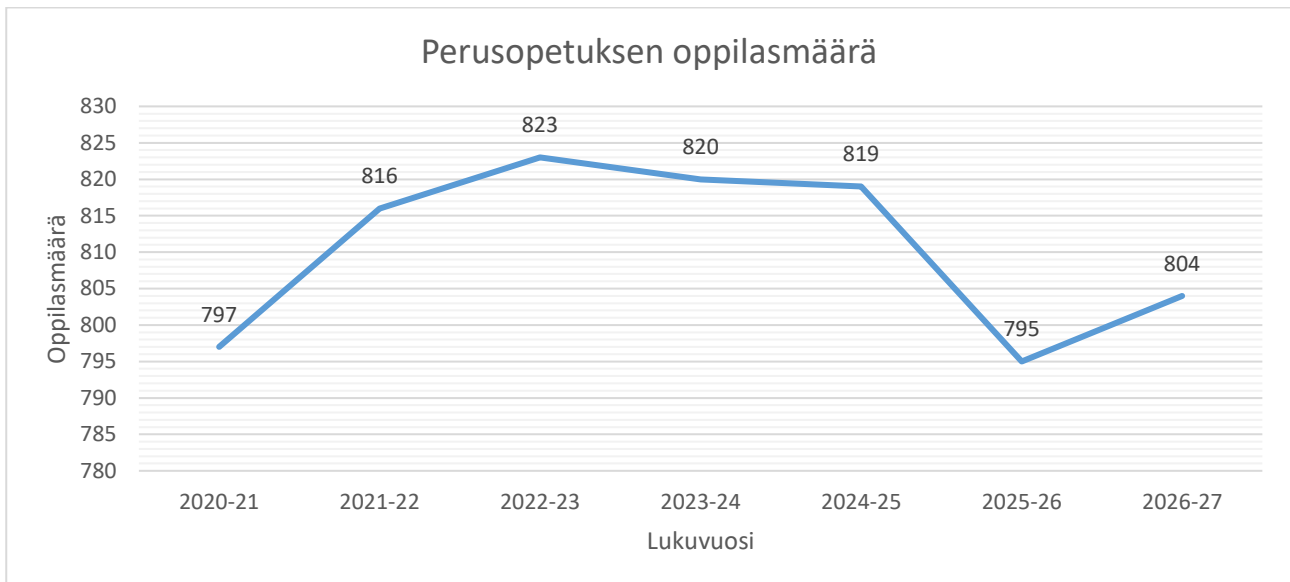
Oppilasmääräkehitys kouluittain:

	HVKK	LAU	MER	MAU	YHT.
2020- 21	318	177	64	238	797
2021- 22	323	177	73	243	816
2022- 23	312	167	82	262	823
2023- 24	323	174	77	246	820
2024- 25	310	160	75	274	819
2025- 26	294	145	71	285	795
2026- 27	277	146	68	313	804
2027- 28				299	
2028- 29				276	
2029- 30				261	
2030- 31				246	
2031- 32				234	
2032- 33				230	

Huomioita oppilasmääräkehityksestä:

- alakoulun yhteinen oppilasmäärä laskee syksyyn 2026 mennessä 68 oppilaalla, josta Laukolan osuus on 31 eli Ruskon keskustan osuus on 37.
- Hiidenvainion, Kirkonkylän ja Merttelän koulut sijaitsevat lähellä toisiaan ja oppilaat tulevat samalta alueelta. Merttelään kuljetetaan oppilaita, joten sen oppilasmäärä ei ole "ihan aito ja oikea" kuten Laukolan oppilasmäärä on. Vastaavasti Hiidenvainion / Kirkonkylän oppilasmäärä on "oikeaa" oppilasmäärää pienempi siirtojen vuoksi. Tästä johtuen oleellisinta on tarkastella Hiidenvainion; kirkonkylän ja Merttelän kokonaisoppilasmäärää, ei eriteltynä.
- Merttelän koulun oppilaat eivät tule mahtumaan keskustan kouluihin ilman laajennusta.
- yläkoulun oppilasmäärä vaihtelee melkoisesti: lukuvuosi 2020-21: 238; 2026-27: 313 ja 2032-33: 230 oppilasta eli oppilasmäärä laskee 83 kuudessa vuodessa (2026 →2032). Muuttoliikettä ei ole huomioitu.
- Ruskon perusopetuksen kokonaisoppilasmäärä vaihtelee kuuden seuraavan vuoden aikana vain vähän. Alakoulujen oppilasmäärä on korkeimmillaan 2023-24 (574) ja lähtee siitä vähenemään. Samaan aikaan lukuvuodesta 2023-24 yläkoululaisten määrä kasvaa lukuvuoteen 2026-27 mennessä 67 oppilaalla (246 →313).
- Muuttoliike muuttaa oppilasmääriä.

Taulukossa on Merttelän koulutulokkaat esitetty sekä omanaan että yhdistettynä Hiidenvainioon. Mikäli kaikki Merttelän koulutulokkaat ovat Hiidenvainiossa, kaksi 1. luokkaa ei riitä (keltainen viiva).

Johtavan rehtorin koulutulokkaiden oppilasmääräseurannasta löytyy seuraava tieto:

synt.	tilanne -19	tilanne -20	muutos
2013	93	97	4
2014	91	95	4
2015	75	80	5
2016	81	86	5
2017	73	80	7
yht.			25

Taulukon perusteella vuosina 2019-2020 on Ruskoon muuttanut 25 koulutulokasikäistä lasta vuosina 2013 – 2017 eli keskimäärin viisi lasta/ikävuosi. Tämä tarkoittaa sitä että

positiivinen muuttoliike varmistaa Ruskon koulujen oppilasmäärän kasvun ja koulukiinteistöjen täyttöaste pysyy mahdollisimman korkeana. Viiden koulutulokkaan vuosittainen muuttovoitto tarkoittaisi 45 peruskouluikäisen lisää Ruskolle.

4 YHTENÄISKOULUJÄRJESTELMÄ YLEISESTI

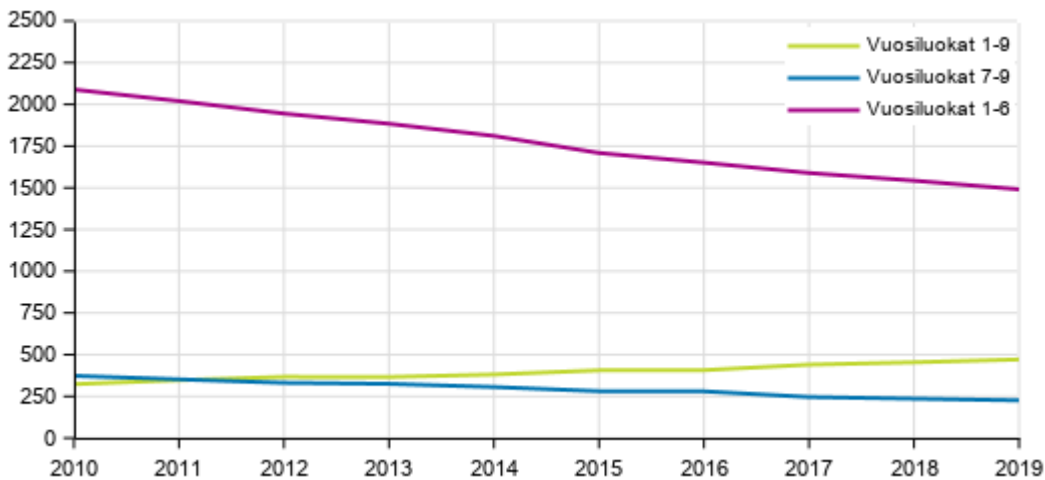
Perusopetuslain ja -asetuksen uudistuttua vuonna 1998 ja tultua voimaan vuonna 1999, syntyi käsite yhtenäinen peruskoulu. Tässä yhteydessä laista poistuivat käsitteet ylä- ja ala-aste. Alettiin puhua yhtenäiskoulusta. Yhtenäiskoulu tarkoittaa sitä, että ala- ja yläkoulun oppilaat opiskelevat hallinnollisesti yhdessä yksikössä ja mahdollisesti myös samassa koulurakennuksessa.

Lain uudistumisen myötä kunnat alkoivat pohtia opetuksen järjestämistä uusin muodoin ja alkoi syntyä uusia kouluja, yhtenäiskouluja. Näiden koulujen tarkoituksena oli madaltaa ns. nivelvaiheiden ongelmia oppilaiden siirtyessä entisistä ala-asteista yläasteille. Tämä siirtyminen tapahtuu perinteisissä kouluissa, tutkijoiden näkemyksen mukaan, onnettomaan aikaan, juuri murrosiän kynnyksellä, jolloin lasten mieli on muutenkin altis kaikille ulkopuolisille vaikutteille ja mieliteoille. Yhtenäiskoulut syntyivät tavoitteenaan luoda oppilaalle eheä ja turvallinen yhdeksänvuotinen oppimispolku. Yhtenäiskoulussa ei nivelvaiheita synny, koska oppilaat opiskelevat koko peruskouluikänsä samassa koulussa, osittain samojen yhteisten opettajien johdolla.

Yhtenäiskoulu ei ole vielä juurikaan päätenyt virkaehtosopimukseen. Nykyinen virkaehtosopimus erottelee selkeästi aineenopettajien ja luokanopettajien palvelussuhteen ehdot ja myös palkkauksen.

Tilastokeskuksen koulutuksen järjestäjärekisterin ja oppilaitosrekisterin tietojen mukaan vuoden 2019 lopussa oli toiminnassa 704 aktiivista koulutuksen järjestäjää ja 3 177 oppilaitosta (peruskoulujen lisäksi mm. ammatilliset oppilaitokset ja korkeakoulut). Peruskouluja oli toiminnassa 2 189 kappaletta, joista vuosiluokat 1–9 käsittäviä yhtenäiskouluja oli 22 prosenttia. Yhtenäiskoulujen osuus peruskouluista on kymmenessä vuodessa kasvanut 10 prosenttiyksikköä.

Peruskoulujen lukumäärä vuosiluokkatiedon mukaan 2010–2019:

Vuonna 2019 peruskouluja oli toiminnassa 2 189 ja niissä opiskeli yhteensä 545 300 oppilasta. Peruskouluasteen erityiskouluja oli toiminnassa 63 ja niissä oli 3 600 oppilasta. Peruskoulut olivat aiempaa useammin vuosiluokat 1–9 käsittäviä yhtenäiskouluja. Vuonna 2010 yhtenäiskouluja oli toiminnassa 323 kappaletta, kun taas vuonna 2019 yhtenäiskouluja oli 471 kappaletta. Kymmenessä vuodessa yhtenäiskoulujen osuus peruskouluista on kasvanut 10 prosenttiyksiköllä. Vastaavassa ajassa alakoulujen osuus on vähentynyt 7 prosenttiyksiköllä ja yläkoulujen osuus 3 prosenttiyksiköllä.

Lähde: http://tilastokeskus.fi/til/kjarj/2019/kjarj_2019_2020-02-12_tie_001_fi.html

Yhtenäiskoulut syntyvät eri tavoin. Kun lähemmäs on ala- ja yläkoulu ja toinen rehtorin virka vapautuu, niin usein koulut yhdistetään hallinnollisesti yhtenäiskouluksi. Kun asuinalueen laajentuessa ja kasvaessa tarvitaan alakoulun lisäksi yläkoulun luokkia, niin enää ei välttämättä perustetakaan uutta yläkoulua vaan uusi koulurakennus toteutuu yhtenäiskouluna. Näin ovat syntyneet esim. Turun uudet Syvälahden ja Yli-Maarian koulut.

Aina yhtenäiskoulut eivät toimi yhdessä rakennuksessa. Esimerkiksi Kaarinassa ei ole yhtään yläkoulua vaan neljä yhtenäiskoulua ja niistä vain Piikkiön yhtenäiskoulu toimii saman katon alla yhdessä rakennuksessa. Vuonna 2021 alkaa Valkeavuoren koulun rakentaminen kooten yhtenäiskoulun saman katon alle. Kotimäen koulu toimii kahdessa noin kilometrin etäisyydellä olevassa rakennuksessa. Toisessa ovat luokat 1-2 ja toisessa luokat 3-9. Piispanlähden koulu toimii niin ikään kahdessa kilometrin etäisyydellä olevassa rakennuksessa. Tällä hetkellä Piispanlähteellä on perinteinen jako ala- ja yläkoulurakennukseen. Muutaman vuoden kuluttua koulun rakennus- ja peruskorjaustöiden jälkeen toisessa rakennuksessa ovat luokat 1-4 ja toisessa 5-9. Kun Valkeavuoren koulutalo valmistuu, niin kaikkien Kaarinan yhtenäiskoulujen yhteydessä on myös esiopetus; kolmessa yhtenäiskoulussa koko varhaiskasvatus.

Edellä kuvatut esimerkit osoittavat että yhtenäiskoulujen toteutus on hyvin kirjavaa. Ensi sijaisesta kunnat pyrkivät hyödyntämään olemassa olevat kiinteistöt. Mikäli koulu tulee toimimaan kahdessa rakennuksessa, ei kahtia jakautumisen rajakohta ole välttämättä 6. ja 7. luokan välissä. Oppilasmäärät ja käytettävissä olevat kiinteistöt ratkaisevat mitä oppilaita koulutaloihin tulee. On toki huomioitava, että oppilailta on käytettävissä opetussuunnitelman edellyttämät tilat, esim. yläkoululaisilla kotitalousluokka. Yhtenäiskoulujen "purkamisesta" kahdeksi eri kouluksi ei ole uutisoitu.

5 NÄKÖKULMIA JA ARVIOINTIA YHTENÄISKOULUJÄRJESTELMÄSTÄ

Yhtenäiskoulu, jossa perusopetukseen osallistuu sekä ala- että yläkoulun oppilaita, on vakiintunut viime vuosina suomalaisen koulumaailmaan. Yhtenäiskoulun toteutustapoja on erilaisia esim. koulurakennuksien määrästä ja niiden välisestä etäisyydestä riippuen. Myös koulun koko vaikuttaa paljon samoin kuin se, mitä vuosiluokkia koulussa on.

Tämä tarkastelu on yleistä liittymättä määrättyyn toteutustapaan. Edellä mainitut koulun koko, sijainti ja muut toiminnan rakenteet vaikuttavat siihen, millaiseksi kukin yhtenäiskoulu toimintakuluttuuriltaan ja -tavoiltaan muodostuu.

1. YHTENÄISEN PERUSKOULUN HALLINNOLLISET EDUT JA HAASTEET

Erillisten kouluyksiköiden saattaminen yhdeksi yhtenäiskouluksi on toiminnallinen muutos, joka haastaa koulun toimintakulttuuria. Yksittäisten koulujen tai yhtenäiskoulun etujen ja haasteiden vertailussa tulee huomioida, että kaikki niistä eivät tule ajankohtaisiksi heti silloin, kun perusopetuksen toimintatapaa lähdetään muuttamaan. Kyseessä on prosessi, jossa yhtenäiskoulun muodostavat yksiköt ryhtyvät rakentamaan yhteen tai useampaan koulurakennukseen uutta, yhtenevään toimintakulttuuriin pyrkivää yksikköä.

1.1. Hallinnolliset yksiköt

Koulutuksen järjestäjän siirtyessä järjestämään opetusta yhtenäiskoulujärjestelmässä, se vähentää hallinnollisten kouluyksiköiden määrää kunnassa.

Yhtenäiskoulujärjestelmään siirryttäessä koulujen määrän vähentyessä vähenee myös varsinaisten rehtorien määrä. Perusopetuslaki 37§ määrää, että koululla tulee olla toiminnasta vastaava rehtori ja riittävä määrä opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia, koulunkäyntiavustajia ja muuta henkilöstöä.

Perusopetusasetuksen mukaan rehtorin pätevyys edellyttää ylempää korkeakoulututkintoa, opettajan kelpoisuutta, riittävää työkokemusta ja opetushallinnon tutkintoa. Se henkilö, joka nyt on kelpoinen peruskoulun (ala- tai yläkoulu) rehtoriksi, on kelpoinen myös yhtenäiskoulun rehtoriksi. Kelpoisuusvaatimukseen ei sisälly erikseen säännöksiä apulaisrehtorilta ja vararehtorilta vaadittavista kelpoisuusvaatimuksista silloin kun heillä on opettajan virka. Rehtorin kelpoisuusvaatimukset koskevat sen sijaan apulaisrehtorin virkaan valittavaa.

Yhtenäiskouluissa apulaisrehtorit vastaavat usein ala- tai yläluokkien toiminnasta. Apulaisrehtorin tehtävänkuva voidaan määritellä koulukohtaisesti ottaen huomioon mm. tehtäviä hoitavien henkilöiden pätevyys ja erikoisosaaminen. Näitä alueita voivat olla esim. oppilashuolto, erityisopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta, kerhotoiminta, koulukuljetukset, jne. Näin ollen kunnan eri yhtenäiskouluissa eri apulaisrehtorien tehtävänkuvaukset voivat olla hyvin erilaiset.

Yhtenäiskoulua ei tunneta lainsäädännössä eikä virkaehtosopimuksissa lukuunottamatta määräystä yhtenäiskoulun rehtorin opetusvelvollisuudesta.

1.2. Koulukiinteistöt

Muutos on ensisijaisesti toiminnallinen, eikä kaikissa tilanteissa ulotu koulukiinteistöjen tasolle. Tähän vaikuttavat esimerkiksi kunnan oppilasmäärän kehitys sekä koulukiinteistöjen kunto ja kunnan koulurakentamistarpeet. Yhtään koulurakennusta ei kuitenkaan välttämättä jää pois käytöstä.

EDUT	HAASTEET
<ul style="list-style-type: none">• oppilashuollon yhtenäisyys ja pitkäjänteisyys• laajempi taloudellinen toimintamahdollisuus• suurempi henkilöstömäärä → henkilöstön kyvykkyys mahdollisimman hyvin käyttöön• rehtori ja apulaisrehtori työskentelevät yhdessä → johtaminen enemmän kollegiaalista, mikä tukee kumpaakin rehtoria• pitkäjänteinen yhteistyö kotien kanssa• tilojen käyttö joustavampaa, käyttöaste nousee• kokonaisbyrokratia vähenee, erilaisia koulukohtaisia suunnitelmia tarvitaan vähemmän kun hallinnollisten yksiköiden määrä vähenee• henkilöstökustannuksiin voidaan vaikuttaa isossa yksikössä osoittamalla koulun tuntiresurseja tarkoituksenmukaisemmin ja tehokkaammin ja isompi yksikkö on vähemmän haavoittuvainen• isommissa yksikössä oppilaskohtaiset kustannukset sekä toiminnan järjestämisen että kiinteistökustannusten osalta edullisemmat	<ul style="list-style-type: none">• virkaehtosopimus ei tunne yhtenäiskoulua: luokanopettajan ja aineopettajan palkkauserot• tiedonkulku haasteellista erityisesti useamman rakennuksen koulussa• iso koulu, jossa on paljon henkilöstöä, vaatii johtamiselta paljon aikaa• mahdollinen muutosvastarinta siirtymävaiheessa• johtaminen haasteellista (mahdollisesti monta kiinteistöä, paljon henkilöstöä, paljon oppilaita ja perheitä,...)• rehtorin koulutustausta saattaa vaikuttaa

2. YHTENÄINEN PERUSKOULU JA TOIMINTAKULTTUURI

2.1 Toimintakulttuuri

Yhtenäiskoulu on oppilaille ja henkilökunnalle erilainen kuin ala- tai yläkoulu. Pitkään töissä olleet henkilökunta tarvitsee aikaa sopeutua uuteen toimintatapaan. On tärkeää luoda kokonaan uusi koulu, ei siis yläkoulun liittämistä alakouluun tai päinvastoin. Siksi usein yhtenäiskoululle otetaan kokonaan uusi nimi uuden koulun ja toimintakulttuurin merkiksi.

Yhteisöllisyydelle on varattava aikaa kehittyä. Yhteinen henkilökunnan tila, yhteiset tilaisuudet, yhteissuunnittelu-aika, keskustelutilaisuudet yms. ovat tärkeitä. Rehtorin ja apulaisrehtorin merkitys on oleellinen luotaessa uutta koulua ja sen toimintakulttuuria, he vastaavat siitä. On tärkeää, että kaikille annetaan mahdollisuus osallistua koulun toimintatapojen suunnitteluun. Käytännön työ ohjaa parhaiten yhtenäiskoulun toimintakulttuuriin. Työparit ja yhteisopettajuus ovat hyviä tapoja kehittää koulun toimintaa.

2.2. Rehtorit

Osa henkilöstöstä tulee kaipaamaan vanhaa ja he vastustavat muutoksia. Rehtorien pedagogisen johtamisen ja henkilöstöjohtamisen taidot ja osaaminen ovat oleellisia. Rehtoreilla tulee olla riittävästi aikaa kohdata henkilöstöä.

2.3. Oppilaat

Tietyt pelisäännöt ovat koulussa yhteisiä kaikille ja kaikkien opettajien seistävänä sovittujen sääntöjen takana. Oppilaiden oikeudet ja velvollisuudet kasvavat iän mukana. Oppilaiden tulee myös ymmärtää se, että kaikilla oppilailla koulussa iästä riippuen ei ole samat säännöt kaikissa asioissa.

Opettajien tulee nähdä kaikki oppilaat omina, ei toisten oppilaina.

Eri-ikäisten lasten vanhempien voi olla vaikea joskus ymmärtää sääntöjen erilaisuutta. Yhtenäiskoulussa huoltajallekaan ei tule kouluvaihdoksia, koulun toimintakulttuuri tulee tutuksi ja lapsen koulupolun alussa.

3. YHTEISET OPETTAJAT JA KOULUARJEN KÄYTÄNNÖN MAHDOLLISUUDET

Yhtenäiskoulussa on suuri mahdollisuus käyttää koko koulun opettajakunnan osaamista vuosiluokilla 1-9. Kaksoiskelpoiset luokanopettajat, joilla on sekä luokan- että aineenopettajan koulutus, voivat opettaa omia aineitaan yläkoulussa, usein esim. taitoaineita. Kielten ja taitoaineitten aineenopettajilla on vastaavasti mahdollisuus saada lisätunteja alakoulun puolelta. Yhteistyö ala- ja yläkoulun kesken on sitä helpompaa mitä lähempänä luokkahuoneet ovat. Mikäli koulurakennusten välistä etäisyyttä on useampi kilometri, kuluu merkittävästi aikaa siirtymiseen ja opettajalta usein edellytetään omaa autoa. Tällöin useassa koulurakennuksessa työskentely ei ole tarkoituksenmukaista.

Jos yhtenäiskoulu on muodostettu kouluista, joiden välinen etäisyys on useita kilometrejä, on todella vaikeaa luoda yhteistyötä ja yhtenäistä toimintakulttuuria.

EDUT	HAASTEET
<ul style="list-style-type: none"> • oppilaantuntemus paranee • oppilas tulee tutuksi monien turvallisten aikuisten kanssa • opettajien erityisosaamisten ja kyvykkyyksien hyödyntäminen • yläkoulun erikoisluokkatilat myös alakoulun käytössä • ala- ja yläkouluopetuksen kehittäminen opettajien ristiinkäytön ansiosta 	<ul style="list-style-type: none"> • ala- ja yläkoulun erilaiset toimintatavat tulee hioa yhteneviksi, mikä vaatii usein paljon aikaa • erilaiset ihmissuhdeongelmat voivat olla pitkäkestoisia • lukujärjestyksen laatiminen vaikeutuu koulun koon kasvaessa; erityisesti keskipäivällä on pulaa tiloista • leimautuminen pitkäaikaista, oppilaalla ei ole "uuden alun mahdollisuutta" 7. lk:lla

<ul style="list-style-type: none"> • kaksoiskelpoiset luokanopettajat voivat saada tunteja yläkoulusta ja aineenopettajat alakoulusta • rekrytointi: yhtenäiskoulu on usein hakijalle houkutteleva vaihtoehto monipuolisuutensa vuoksi • isommassa koulussa opettaja saa helpommin tarkoituksenmukaisen tuntimäärän ja tehtäväkuvan • aineenopettaja ja luokanopettaja voivat antaa toisilleen paljon tiedollista ja taidollista tukea • yhtenäisemmän koulukulttuurin kehittäminen eli opettajien toimintatavat eivät muutu alakoulusta yläkouluun siirryttäessä • monipuolisemmat tilat käytössä • opetussuunnitelman kehittäminen isommassa ja heterogeenisessä opettajakunnassa helpompaa kuin pienemmässä • huoltajayhteistyö pitkäjänteistä • oppilaalle ei tule nivelvaihetta siirryttäessä alakoulusta yläkouluun • koko koulun kasvatusvastuu 	<ul style="list-style-type: none"> • kokevatko yläkoululaiset säännöt liian tiukoiksi • erilaisten opettajuuksien yhteentörmäys
--	---

4. ERI-IKÄISTEN OPPILAIDEN YHTEISTYÖ YHTENÄISKOULUSSA

EDUT	HAASTEET
<ul style="list-style-type: none"> • oppilaiden välinen yhteistyö lisääntyy • tukioppilaat ja kummioppilastoimintaa • työpajat, teemapäivät sekä välitunnit, jossa isommat oppilaat ohjaavat pienempiä • yhteiset tilaisuudet, esim. juhlat • isompien oppilaiden toiminta esimerkkinä • isommat oppilaat eivät kehtaa hölmöillä (pikkusisko kertoo äidille kotona) • toisten huomioon ottaminen lisääntyy • suuri oppilaiden ikähaitari rauhoittaa verrattuna siihen, että koulussa on vain kolme yläkoulun ikäluokkaa → koulun moni-ilmeisyys lisääntyy 	<ul style="list-style-type: none"> • eri-ikäisten oppilaiden mielenkiinnon kohteet ovat erilaisia • on haasteellista muokata eri-ikäisille omia sääntöjä; vapauden ja vastuun pitää lisääntyä iän myötä

<ul style="list-style-type: none"> • kokemusten mukaan yhtenäiskoulut ovat rauhallisia, eri-ikäisten yhdessäolo rauhoittaa. Isommat eivät kiusaa pieniä, kiusaamista on lähinnä saman ikäisten kesken • nuorempien lasten positiivinen leikkimieli tarttuu isompiin • valinnaisuutta enemmän ja yksilöllisiä oppimispolkuja • suuressa koulussa erilaisuutta siedetään enemmän • tuttujen aikuisten tuki ja koulussa enemmän käsiä ja silmiä 	
---	--

5. YHTENÄINEN PERUSOPETUS JA OPETUSSUUNNITELMA

Perusopetuksen opetussuunnitelma ei erittele alakoulua ja yläkoulua erikseen, vaan tavoittelee yhtenäistä perusopetusta.

Nykyinen opetussuunnitelma korostaa oppiaineiden opetuksessa laaja-alaista osaamista, joka rakentuu eri näkökulmista. Opiskelu, työelämä sekä aktiivinen kansalaisuus edellyttävät eri tiedon- ja taidonalojen hallintaa ja myös niitä yhdistävää osaamista. Jokainen oppiaine edistää osaltaan laaja-alaisen osaamisen taitoja. Tavoitteena on rakentaa toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Koulujen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet korostavat koulua oppivana yhteisönä, joka luo edellytykset yhdessä oppimiseen. Lisäksi koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaa pyrkimys jokaisen oppilaan hyvinvoinnin ja turvallisen arjen varmistamiseen. Koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat myös vuorovaikutteisuuden ja monipuolisen työskentelyn periaatteet. Tämä tarkoittaa, että koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti erilaisia työtapoja ja oppimisympäristöjä. Työtapojen tulee antaa tilaa kokeilemiseen, tutkimiseen, toiminnallisuuteen, liikkumiseen ja leikkiin.

6 TOIMENPIDE-ESITYKSIÄ

Seuraavat toimenpide-esitykset perustuvat tämän selvityksen tietoihin ja keskusteluihin Ruskon koulujen rehtoreiden ja johtoryhmän kanssa.

1 YHTENÄISKOULUN PERUSTAMINEN KESKUSTAN KOLMESTA KOULUSTA

Yhtenäiskoulun perustaminen on luontevaa kun uuden koulun muodostavat yksiköt ovat fyysisesti lähellä toisiaan kuten Hiidenvainion, Kirkonkylän ja Maunun koulut ovat. Rehtori ja virka-apulaisrehtori pystyvät tosiasiallisesti johtamaan näitä yksiköjä.

Merttelän koulu ei ole samalla tavoin välittömästi samaa aluetta eikä muodosta kiinteää ja yhtenäistä toiminnallista koulukokonaisuutta. Merttelää ei voi johtaa täysipainoisesti Ruskon keskustasta. Jos Merttelä olisi osa yhtenäiskoulua, niin joku opettaja pitäisi kuitenkin nimetä Merttelään vastuopettajaksi, minkä kustannukset eivät juuri poikkeaisi nykyisestä.

Laukolan koulu muodostaa oman selkeän palvelukokonaisuutensa, johon koulun ohella liittyvät myös varhaiskasvatus, kirjasto ja nuorisotoiminta. Laukolan koulun toiminta ei tarvitse hallinnollista muutosta.

Yhtenäiskoulun perustaminen tarkoittaa sitä muodostavien koulujen lakkauttamista. Koulujen lakkauttaminen vaatii valtuuston päätöstä. Prosessiin kuuluu huoltajien ja oppilaiden (oppilaskunnan) kuuleminen kuten Hallintolaki ja Perusopetuslaki edellyttävät. Kouluverkon uudistamista koskeva asia tulee käsitellä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007, YT-laki) mukaisesti. Kuulemiset ovat samalla hyvää ja laajaa tiedottamista asiasta, joka ei kovinkaan voimakkaasti vaikuta oppilaan tai huoltajan arkipäivään. Toisin on silloin kun toiminta jossain koulurakennuksessa kokonaan loppuu.

Maunun koulun peruskorjaus ja laajennus vaikuttaa keskustan alueen kouluihin mm. poikkeavin tilajärjestelyin lukuvuoden 2021-22 ajan. Niinpä lukuvuosi 2022-23 on sopiva ajankohta kouluille ja hallinnolle valmistella koulujen lakkautusta ja uuden yhtenäiskoulun toteuttamista. Uusi yhtenäiskoulu voisi aloittaa aikaisintaan 1.8.2023.

Taloudelliset vaikutukset ovat vähäiset, eihän yhtenäiskoulun perustaminen sinällään tuota henkilökunnan lisäämis- tai vähentämistarpeita. Koulun opettajat ja rehtorit ovat Ruskon kunnan, ei määrätyn koulun viranhaltijoita, joten muutoksia ei siltä osin tule.

Se, että ope työntekijä saavuttaa eläkeiän, ei tarkoita työntekijän siirtymistä eläkkeelle. Hiidenvainion, Kirkonkylän ja Maunun kouluista ainakin kolme opettaja saavuttaa eläkeiän lukuvuoden 2021-22 päättymiseen mennessä.

Uudistettaessa Ruskon perusopetusta on kiinnitettävä huomiota rekrytointiin. Jotta henkilöstö saadaan osaamiseltaan ja kyvykkyydeltään vastaamaan tarpeita, on muutamana lähivuotena pidättäydyttävä vakituisen henkilöstön rekrytoinneilta ja palkattava määräaikaista tuntiopettajia, mikäli tarvitaan uusia opettajia korvaamaan esim. eläkkeelle siirtyviä. Vaikka Ruskon kokonaisoppilasmäärä ei seuraavien vuosien aikana vaihtelekaan kovin paljon, on suurta vaihtelua alakoulujen oppilasmäärissä ja yläkoulujen oppilasmäärissä. Tämä tarkoittaa sitä, että entistä enemmän tarvitaan opettajien joustavaa käyttöä sekä ala- että yläluokilla. Joustavan henkilöstön käytön ansioista lähivuosina pystyttäneen opetus toteuttamaan yhtä opettajaa pienemmällä määrällä (säästöpotentiaali noin 60.000 sosiaalikuluneen).

Yhtenäiskoulun perustamisen myötä toinen rehtoreista jatkaa yhtenäiskoulun rehtorina ja toinen virka-apulaisrehtorina, onhan kummallakin nyt rehtorin virka. Tarkkaa kustannusvaikutusta ei pysty laskemaan, koska ei tiedä miten virkajärjestelyt toteutuvat henkilötasolla. Kokonaiskustannus on kuitenkin alle 10.000€/vuosi tämän hetkisen virkaehtosopimuksen mukaan.

Näin olleen periaatepäätös yhtenäiskoulun perustamisesta tulee tehdä mahdollisimman pian.

2. MERTTELÄN KOULUN TULEVAISUUS

Merttelän koulun ”omalla oppilaaksiottoalueella” ei ole tarpeeksi oppilaita täyttämään koulua. Samaan aikaan Hiidenvainion koulussa on ollut ahtautta. Näin ollen on päädytty osoittamaan Merttelän koulu muutamalle oppilaalle lähikouluksi, vaikka se ei olekaan fyysisesti lähin koulu. Se, että kunta maksaa koulukuljetuksen kahden kilometrin matkalle aamupäivisin ja iltapäivisin iltapäiväkerhosta, ei varmastikaan ole tavoitteellinen ja pysyvä toimintatapa. Perusopetuslain mukainen koulukuljetuksen järjestämisvastuu alkaa kun koulumatka ylittää viisi kilometriä.

Hiidenvainion koulun maksimioppilasmäärä luokille 1-2 on 120. Lukuvuodesta 2024-25 alkaen Hiidenvainion ja Merttelän koulujen luokkien 1-2 yhteisoppilasmäärä on alle 120.

Merttelän vaihtoehdot:

1. Kouluun ei siirretä muualta oppilaita ja koulu jatkaa kolmiopettajaisena itsenäisenä yhdysluokkakouluna luokilla 1-6. Oppilaita tulisi olla vähintään 60.

On selvittävä miten voidaan vahvistaa Merttelää luonto- ja ulkoilupainotteisena kouluna. Pienenä kouluna Merttelä voisi olla hyvä vaihtoehto oppilaille, joiden on vaikea keskittyä opiskeluun isossa koulussa. Voisiko Merttelän koulussa olla pienryhmiä?

2. Kirkonkylän koulun remontin yhteydessä laajennetaan koulua sen verran että Merttelän koulun kaikki oppilaat mahtuvat Kirkonkylään. Tällöin Merttelän koulusta voidaan luopua. Koulun lopettaminen lisää hieman koulukuljetusmenoja. Voidaanko Merttelän ja Laukolan väliseltä alueelta kuljettaa oppilaita ”väärän suuntaan” eli Laukolaan Vahdolle?

3. Mikäli varhaiskasvatus (kunnallinen tai yksityinen) tarvitsee lisätilaa, tutkitaan mahdollisuudet tarjota tilaa Merttelästä.

4. Ensisijainen ja kokonaisuuden kannalta paras ratkaisu on se, että Merttelän koulun läheisyyteen saadaan lisää asutusta ja uusia oppilaita.

3. LAUKOLAN KOULU

Laukolan koulu Vahdolla muodostaa oman kokonaisuutensa, johon ei ole tarvetta tehdä muutoksia. Oppilasmäärä on riittävä koulun toiminnan jatkumiseksi itsenäisenä. Perhepalveluiden tarjoamista Vahdolla pitää selvittää asiakkaita kuulemalla.

Laukolaan kouluun kuljetetaan pienryhmän oppilaita Ruskon keskustasta. Tavoitteena olkoon se, että sekä yleis- että erityisopetuksen oppilaalle löytyy koulupaikka ja sopiva opetusryhmä mahdollisimman läheltä kotia ja näin tilapulan vuoksi järjestetyistä koulukuljetuksista voidaan luopua.

4. PERHEKESKUS

Raision kaupunki toimittaa sosiaalipalvelut, johon perhe- ja sosiaalipalvelutkin kuuluvat, Ruskon kunnalle. Tämän selvityksen aikana ei ole tullut esille seikkoja, jotka perustelisivat muutosta tähän palveluiden tuottamistapaan. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei mitään pitäisi tehdä. Ruskolaisten lasten ja perheitten tulee vastaisuudessa saada enemmän palveluita Ruskolta.

THL:

” Perhekeskuksen työntekijät tekevät työtä tiiviisti yhdessä. Näin perheen tarvitsema asiantuntemus saadaan perheelle nopeasti ja joustavasti.

Perhekeskus toimii lähipalveluperiaatteella, joka tarkoittaa sitä, että palvelut

- ovat helposti saavutettavissa lasten ja perheiden arkiympäristöjen läheisyydessä
 - ovat toimivien kulku- ja liikenneyhteyksien päässä tai
 - jalkautuvat kotiin.
- Palveluja tuotetaan myös verkkopalveluina.”

Jotta THL:n tavoitteet lähtevät toteutumaan tulee mm.

- kuulla asiakkaita ja työntekijöitä
- toteuttaa asiakaslähtöistä työtapaa edistävää koulutusta
- nimetä ja kouluttaa vastuuhenkilöt edistämään perhekeskusta
- edistää perhekeskustoimintaa yhdessä Raision kaupungin kanssa

LIITTEET

SWOT-analyysi Ruskon perusopetuksesta 2020
Rehtorien selvitykset Ruskon koulutiloista